

הבית

בקצו הכרך

מאת פרנצישק לאנגר עברית 'עקב הורוביץ

ההצגה: צבי פרידלנד

הצייר: ראובן מוסיקה: פורדהאוז בן-ציון

התפאורות: י. רובינשטיין

הצגת הבכורה 10.5.1932

הסחיר 20 מאי

דפוס קואופרטיבי "המועלה-העיר", תל-אביב

הנפשות :

פרנצי .	ש. פינקל
אנה .	ח. רובינא
ברבורקה .	א. מסקין
טוני .	א. ברץ
שופט .	צ. פרידלנד
אדון .	ר. קלצ'קין
משרתת .	נ. שיין
שוטר .	א. מסקין
מנהל באר .	ש. ברזק
קצין .	מ. בנימיני
בחור צעיר .	ר. קלצ'קין

הפטקות אחרי התמונות ד', ו'.

„לעזאזל כל שטן וית,
 „התעוררו נא בני-קליבי ז'
 „גם פנורים רוצים לחיות!

תמונה א'. פרנצי „המלצרון“ החביב והרקדן לעת-מצוא.
 שנתפתח ע"י חבריו (הקצב ברבורקה וטוני החגר) להשתתף ב„פנוי-
 דירה“ ונתפס, שב מבית-האסורים לדירתו הקודמת והנה הוא מוצא בה
 דיירת חדשה: אנצ'י, „שנהפך עליה הגלגל וירדה מטה מטה“. כאן
 נכרתת ברית-אהבה בין שני עלובי-החיים האלה, המשתוקקים לקצת-
 קצת חמימות.

ב'. את ידידיו מוצא פרנצי במסבאה ודורש מהם בתוקף להשיב לו את הפראק, הרי בלעדיו לא יקבל כל עבודה. אבל הפראק איננו הוא נדד לידי המוזג. ברבורקה ה"פקיד העירוני" (הוא נתמנה פושט-עורות) מבטיח לתקן את המעוות והחברים מתפייסים. לקול נגינתו של הזמר טוני מוכיח פרנצי, כי אנצ'י והוא יהיו זוג רוקדים מושך-עינים, אם רק תנתן להם אפשרות להופיע באחד הבארים.

ג—ד'. ושוב חרדה של אנצ'י. "אורח" נטפל אליה: זקן אשמאי, עשיר מופלג וצייקן נבזה. פתאום מופיע פרנצי. הזקן מאיים במשטרה. פרנצי חוטף מידו את מקלו ו"מרביץ" בו. לשוא מנסה אנצ'י החרדה להשיב את רוח הזקן. הוא מת. פרנצי נכון להודות על מעשהו בפני המשטרה, בלבד שלה לא יאונה כל רע. אבל היא, האהבת, דוחה ממנה והלאה את הצעתו. מתוך כך הוא מעמיס על גבו את הפגר ומוציאו. ליד בנין ההולך ונבנה הוא מניחו ומוסרו לידי שוטר מבלי לעורר כל חשד.

ה'. תחת גשר עירוני — מקום פגישתם הקבוע — התאספו שוב החברים. בלב שמח הם מחליטים לסור למסבאה ועוזבים לנפשו את פרנצי הקודר. (המוסר-כליות הוא?) והנה מופיעה לפניו דמות מוזרה: מי שהיה שופט ממשלתי וכפר בתועלת "המטה הסדומית" של החוקים הנוקמים, כי הוא כהן-צדק ליושר המוחלט. שכור לא-יוצלח למראית-עין זה, נותן העצות המושבע לכל בני-בליי-שם מרי הנפש בשכר כוס יי"ש — מבטיח גם לפרנצי את עזרתו. אבל לפי שעה סומך פרנצי על מזלו הטוב.

ו'. להזמנתה של אלמנת ההרוג סר פרנצי לביתה. מפני המשרתת הגנדרנית נודע לו, כי מותו של הזקן האשמאי הביא "ממש גאולה"

לכל בני הבית. לאות תודה (הלא הוא מצא את הגויה) מעניקים לו
את בגדי המנוח — ובין אלו נמצא גם פראק.

ז'. כל משאלות פרנצי נתמלאו. אנצ'י והוא מצליחים לקבל
עבודה. הם רוקדים בבאר. (ומיד יש קופצים על הרקדנית היפה —
לא תחסר המכשלה). למראית-עין — פסגת ההצלה, אבל קול דמי
הנרצח צועקים מן האדמה. פרנצי אינו מוצא מנוח ליסורי נפשו:
הוא מוכרח לגלות את סודו. אבל החברים ממאנים לשמוע, הם ממש
סותמים את פיו. גם אנצ'י אינה מסוגלה להשקיט את סערת רוחו.
לפני מי ישפוך את שיחו?

ח'. פרנצי נאחז בקש תקוה אחרון. מופיע במשטרה, מתודה
ונכון להצדיק עליו את הדין — אבל גם כאן הוא מעלה חרס. אין לו
שומע ומאמין. מי יצילנו ממצוקת נפשו? שמה השופט המזרח?

ט'. אמנם כן. השופט שומע אל תחנוניו. הוא יחיד מאמין לו.
וגדולה שמחתו שזכה לראות אדם המשתוקק בכל נפשו ובכל מאוֹדו
למשפט־צדק. הלא יש משום תקוֹן־נשמה במשפט ולא יד נוקמת. נערך
משפט־צדק לכל פרטיו ודקדוקיו. מתוך כך מתברר, כי פרנצי נהנה
מ"ירושת הנרצח" רק על מנת להציל את אהובת נפשו מחרפת רעב
וקלון. ואילו היא — לא שמרה לו אמונים. בשצף־קצף הוא מתנפל
עליה — הלא, בעצם היא שהביאתו לידי המעשה האיום ההוא, ועכשיו
בגדה בו. והנה אורו עיני השופט: "רצח מוליד רצח ואין סוף לדבר" —
לא זה הדרך. הוא גוזר: חייב פרנצי להקדיש את חייו לאהבה. "הזהו
הדרך לחיים חדשים? הזהו הפתרון, מנוחת־הנפש, הכפרה"? ...